

6. Фінансово-кредитний механізм розвитку суб'єктів господарювання: вітчизняний та зарубіжний досвід
УДК: 355.65-049.5(477)

Пилипенко К.А. - к.е.н., доцент кафедри організації обліку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Географічне розташування України, розміри її території, чисельність населення, природні ресурси в поєднанні з потенційними можливостями у науковій, економічній та інших сферах суспільного життя дають їй змогу й право мати статус одного з найважливіших її членів. Проте, кризовий стан економіки України впливає на всі сектори народного господарства. Під кризовим станом слід розуміти такий негативний стан, який негативно впливає на економіку та, як правило, має затяжний процес. Про це свідчать обставини, в яких знаходиться зараз Україна, це – погіршення політичної ситуації та її вплив на економіку та забезпечення продовольчої безпеки. Це досить неприпустиме явище у світлі запровадження відповідних реформ за всіма її напрямками.

Останніми роками відбулося збільшення ємності внутрішнього ринку по більшості продовольчих груп. Зростання споживчого попиту відбулося на ті види продовольства, споживання яких найбільше відстає від раціональних норм, а саме на молочні, м'ясні, рибні та плодово-ягідні продукти. Слід зазначити, що Постановою КМУ №1379 [3] затверджені такі індикатори продовольчої безпеки: добова енергетична цінність раціону людини; забезпечення раціону людини основними видами продуктів; достатність запасів зерна у державних ресурсах; економічна доступність продуктів; диференціація вартості харчування за соціальними групами; ємність внутрішнього ринку окремих продуктів; продовольча незалежність за окремими продуктами імпорту.

Як стверджує О.І. Гойчук, усі потреби людини в узагальненому вигляді можна поділити на 13 основних груп, серед яких на першому місці є продукти харчування, питна вода та безалкогольні напої, що споживаються вдома; на другому місці – ті самі групи товарів, але за умови їх споживання у закладах готельно-ресторанного господарства [1, с. 357].

Технологічний розвиток призвів до того, що навряд чи можна вести мову про нестачу продовольства, хоча постійно стверджується, що у світі існує проблема голоду. Оцінюється, що у світі чисельність осіб, які недоспоживають складає більше одного мільярда. «Майже кожна сьома людина страждає від недоїдання, але в світі є засоби для ліквідації голоду і сталого розвитку. Існує загальна думка, що невеликі власники будуть здатні виробити додаткове продовольство, необхідне для проживання більше дев'яти мільярдів чоловік до 2050 року»[6].

Причинами продовольчої залежності країни можуть бути:

- 1) дефіцит продовольства і низький рівень платоспроможного попиту, що обумовлюють незбалансованість внутрішнього продовольчого ринку за попитом і пропозицією;
- 2) залежність внутрішнього ринку від імпортних поставок продовольства, не конкурентоспроможність національного агропромислового комплексу;
- 3) низька конкурентоздатність продукції за якістю та/або ціною при достатності продовольства власного виробництва;
- 4) нерозвиненість зовнішньоекономічних зв'язків, замкнутість внутрішнього продовольчого ринку;
- 5) низька ефективність діяльності господарюючих суб'єктів в АПК;

б) перетворення експорту продовольчої продукції на самоціль розвитку агропромислового комплексу;

7) зростання зобов'язань із покриття зовнішнього боргу при нестабільному курсі національної валюти [2, с. 108].

В процесі дослідження причин та фактів спостереження негативного забезпечення продовольчої безпеки, нами визначені проблеми забезпечення продовольчої безпеки України в умовах фінансової кризи, це: невдалі реформи аграрного сектору економіки країни, не ефективне використання виробничого та фінансового потенціалів, не ефективне використання природних ресурсів, зниження доходів населення за одночасного зростання цін в результаті інфляційних процесів, а також відсутність жорсткого контролю якості продовольства. Отже, на даний час стан продовольчої безпеки в Україні не відповідає належному рівню і викликає занепокоєність науковців та громадськості.

Дослідження показують, що нині немає жодної держави, яка б не переймалася питаннями продовольчої безпеки. Це стосується виробництва продовольчих товарів, їх розподілу, імпорту-експорту продовольства, споживання продуктів харчування тощо. Однак кожна країна має свої завдання у покращанні продовольчого забезпечення свого населення залежно від досягнутого рівня у вирішенні цієї проблеми [1].

В міжнародних угодах визначення продовольчої безпеки має наступне трактування – «це такий стан економіки, при якому всім і кожному гарантується забезпечення доступу до продуктів харчування, питної води та іншим продуктам в якості, асортименті і обсягах, достатніх для фізичного і соціального розвитку особистості, забезпечення здоров'я і відтворення населення країни».

У розроблених проектах Закону України «Про продовольчу безпеку України» та Комплексної програми підтримки розвитку українського села на період до 2015 р. продовольча безпека трактується як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якого гарантується фізична й економічна доступність та якість життєво важливих продуктів харчування для всіх громадян згідно з науково обґрунтованими наборами продуктів харчування, підтримується стабільність продовольчого забезпечення населення та забезпечується продовольча незалежність держави [4].

Вирішення питання із поліпшення стану продовольчої безпеки потребує комплексного підходу та розробки на загальнодержавному рівні відповідної стратегії. На фоні реалізації Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, значимою реформою є Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» [5]. Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі. Запровадження даної реформи передбачає забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкової системи.

Список використаної літератури

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека. [Монографія] / О.І. Гойчук. – Житомир: Полісся, 2004. – 348-359 с.

2. Зеленська О.О. Система продовольчої безпеки: сутність та ієрархічні рівні / О.О. Зеленська // Вісник ЖДТУ. – 2012. - № 1 (59). – С.108-112.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання продовольчої безпеки» від

5.12.2007 р. №1379 [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт законодавства України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. 84

4. Проект Закону України «Про продовольчу безпеку України» [Електронний ресурс]: // www.legality.kiev.ua/1p/docs/draft_laurs/8098.htm

5. Указ Президента України: Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

6. Agricultural cooperatives: key to Feeding the World// World Food Day, 16 October, 2012.

Пилипенко К.А. - к.е.н., доцент кафедри організації обліку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія.
Поштова адреса: вул. Сковороди, 1/3, Полтава, Полтавська область, 36000.
E-mail: malenkali@rambler.ru
Тел. (050) 691-38-42.